

EPP LEADERS' RETREAT

Zagreb, Croatia • 30-31 January 2026

Demografska obnova: strateški imperativ za Europu

(tekst inicirao HDZ)

Tijekom proteklih sedamdeset godina Europa je izgradila jedan od najuspješnijih političkih i gospodarskih modela u povijesti. Mir, integracija i prosperitet preobrazili su naš kontinent. Međutim, **Europa se danas suočava s dubokim demografskim izazovom**: starenje stanovništva, depopulacija i ustrajno niske stope nataliteta postaju obilježja naših društava, uvjetovana dugoročnim gospodarskim, društvenim i generacijskim trendovima.

U svim državama članicama **stope fertiliteta pale su znatno ispod razine jednostavne reprodukcije** od 2,1 djeteta po ženi te se danas kreću između 1,06 i 1,81, uz prosjek od oko 1,38. To smanjuje udio mladih u našim društvima i ubrzava ukupno starenje stanovništva, stvarajući sve veći pritisak na mirovinske sustave, tržišta rada i zdravstvene sustave diljem Europe. U tom kontekstu europska se gospodarstva sve više oslanjaju na radnike iz trećih zemalja kako bi u kratkom roku ublažila pad radno sposobnog stanovništva. Iako dobro upravljene migracije mogu pridonijeti gospodarskoj vitalnosti, one zahtijevaju vjerodostojne integracijske politike i učinkovitu kontrolu migracijskih tokova te ne mogu postati zamjena za vlastitu demografsku obnovu Europe. **Europa stoga mora istodobno ulagati u mlađe naraštaje i u izgradnju istinskog „društva dugovječnosti“** – ne jednostavnim produljenjem radnog vijeka, nego omogućavanjem zdravijeg, obrazovanijeg i produktivnijeg života u svim životnim dobima.

Ako se sadašnji trendovi nastave, očekuje se da će Europska unija **do 2070. činiti tek oko 4 % svjetskog stanovništva**, dok je početkom 20. stoljeća Europa kao kontinent obuhvaćala gotovo četvrtinu. Konkurentnost, prosperitet i strateška težina Europske unije ovise o njezinoj demografskoj vitalnosti. **Europa koja se smanjuje** i nije u stanju održati svoju demografsku snagu **neizbježno će postati slabija Europa**, manje sposobna štititi svoje građane, svoje gospodarstvo i svoje vrijednosti u sve konkurentnijem i nestabilnijem svijetu.

I. Treća velika europska tranzicija

Demografija stoga **nije rubno pitanje, nego središnje strateško pitanje** koje zahtijeva koordiniran odgovor Europske unije, prilagođen različitim nacionalnim i regionalnim stvarnostima. Demografske promjene čine treću veliku europsku tranziciju, uz zelenu i digitalnu tranziciju, oblikujući uvjete gospodarskog rasta, dugoročne konkurentnosti i društvene kohezije.

Unutar same Europske unije veće obitelji nisu rijetkost među kućanstvima s nižim prihodima. To naglašava ključnu činjenicu: **odluka o imanju djece ne ovisi isključivo o razini dohotka**, nego barem jednako o duboko ukorijenjenim društvenim normama, vrijednosnim sustavima i širem kulturnom okruženju. Dostupnost priuštive skrbi za djecu, odgovarajuće stanovanje, cjelodnevno školovanje, stvarna ravnoteža između poslovnog i privatnog života te društvena klima koja vrednuje roditeljstvo jednako su važni kao i financijski poticaji. **To zahtijeva sveobuhvatnu i dugoročnu potporu djeci, roditeljima i obiteljima**. Iz tog razloga Europska pučka stranka ponovno ističe važnost **priuštivog stanovanja** kao središnjeg demografskog i

EPP LEADERS' RETREAT

Zagreb, Croatia • 30-31 January 2026

društvenog izazova. Diljem Europske unije naše stranke članice predvode inicijative na nacionalnoj razini kako bi osigurale prilično stanovanje svojim građanima. EPP poziva na jačanje pravne sigurnosti radi suzbijanja nezakonitog zauzimanja nekretnina, kako ta pojava ne bi obeshrabrivala obitelji da iznajmljuju svoju imovinu. Takvo obeshrabrivanje smanjuje ponudu stanova te u konačnici dodatno pogoršava stambenu krizu i izazove priličnosti.

Za Europsku pučku stranku ova rasprava zadire u samu srž naših vrijednosti. Naša politička obitelj ukorijenjena je u kršćanskoj demokraciji, humanizmu, osobnoj odgovornosti i solidarnosti te je predana izgradnji snažne, ujedinjene i suverene Europe. Društvo koje se ne obnavlja ne može ostati samouvjereno, dinamično ni slobodno. **Demografska obnova stoga nije samo gospodarska nužnost, nego i civilizacijska odgovornost.**

Na inicijativu Hrvatske demografija je prepoznata kao strateški izazov te je uključena u **Novi strateški program EU-a 2019. – 2024.** Nadalje, od 2019. godine demografija je dio posebnog portfelja u Europskoj komisiji, koji vodi **potpredsjednica EPP-a i povjerenica Dubravka Šuica.** Time je potvrđeno da demografski trendovi zahtijevaju ne samo nacionalne odgovore, nego i europsku koordinaciju, potporu i dugoročno strateško usmjerenje.

Stoga EPP potvrđuje da **demografska obnova mora biti strateški imperativ Europske unije,** ravnopravan konkurentnosti, sigurnosti te energetske i tehnološke suverenosti. Demografska razmatranja moraju se sustavno uključivati u sve ključne europske politike, a procjene demografskog učinka trebale bi postati standardni dio strateškog odlučivanja na europskoj razini. Ova treća tranzicija mora se sada u potpunosti integrirati u europske strateške i političke okvire.

II. Europska strategija za demografiju

U tom smislu EPP poziva na uspostavu **istinske Europske demografske strategije,** u potpunosti integrirane u Europski semestar, kohezijsku politiku i dugoročno proračunsko planiranje, uz redovito izvješće o stanju demografije u Europi koje bi se predstavljalo Europskom vijeću. Razmjeri i hitnost izazova zahtijevaju odlučno djelovanje, nakon desetljeća u kojima su demografske promjene prečesto bile podcjenjivane ili zanemarivane. Ovu strategiju mora podupirati odgovarajuća institucionalna arhitektura na razini Europske unije, koja će osigurati trajnu političku predanost, koordinaciju i kontinuitet djelovanja unutar Europske komisije i Vijeća, uz puno poštovanje načela prema kojem obiteljska politika ostaje ponajprije nacionalna nadležnost.

U tom kontekstu, nadovezujući se na višekratne pozive Europske komisije, Europskog parlamenta, Vijeća i samog EPP-a, EPP smatra potrebnim razmotriti mogućnosti snažnijeg i institucionalno utemeljenijeg angažmana Europske unije u poticanju demografske revitalizacije Europe.

Demografska razmatranja moraju biti **u potpunosti ugrađena i u gospodarsko upravljanje Europske unije.** Izazove povezane s demografijom potrebno je prepoznavati i rješavati u ranoj fazi, kao sastavni dio koordinacije politika u okviru Europskog semestra te u radu relevantnih sastava Vijeća, **osobito Vijeća EPSCO i Vijeća ECOFIN,** kao i njihovih pripremnih tijela. Redovite

EPP LEADERS' RETREAT

Zagreb, Croatia • 30-31 January 2026

horizontalne rasprave na razini Vijeća trebale bi osigurati trajan politički fokus na demografske promjene.

III. Potpora demografskoj obnovi

Kako bi se strateške ambicije pretočile u opipljive promjene, Europa bi trebala ugraditi demografsku obnovu u politike Europske unije i nacionalne politike, uključujući porezne, socijalne i investicijske politike povezane s ključnom infrastrukturom.

EPP poziva na uspostavu **Europskog mjerila ulaganja u djecu** radi poticanja trajnog davanja prednosti ranom djetinjstvu, obrazovanju i potpori obiteljima u nacionalnim proračunima i planovima oporavka. Nadalje, kriteriji financijske održivosti, osobito ESG, trebali bi uključivati i učinak na obnovu stanovništva, kako bi se potaknulo i privatni sektor da u svoje poslovne odluke uključi obiteljima naklonjene politike.

U tom okviru posebnu pozornost treba posvetiti **obiteljima različitih veličina, uključujući one s troje ili više djece**. Demografski oporavak bit će teško ostvariti isključivo povećanjem stopa rađanja prvog djeteta. Stoga politike moraju osigurati da nikakve financijske, stambene ili institucionalne prepreke ne obeshrabruju obitelji koje žele imati drugo, treće ili svako sljedeće dijete. Moguće mjere, prilagođene nacionalnim okolnostima, mogu uključivati ciljane porezne i socijalne poticaje, stambena rješenja koja odražavaju potrebe većih obitelji te dugoročno priznavanje roditeljskih ulaganja unutar sustava socijalne sigurnosti. S obzirom na poteškoće s kojima se mladi u Europi suočavaju u postizanju samostalnog života, EPP predlaže olakšavanje kupnje prve nekretnine putem poreznih oslobođenja.

Istodobno, Europa mora ukloniti neke od najkonkretnijih materijalnih prepreka osnivanju obitelji. EPP podupire razvoj gradova i regija naklonjenih obiteljima te uvođenje dobrovoljne europske oznake namijenjene prepoznavanju općina i gradova koji ispunjavaju visoke standarde u području skrbi za djecu, školstva, stanovanja i javnih prostora za obitelji. EPP poziva i na inovativna rješenja, poput uspostave posebne Europske kartice za velike obitelji, koja bi omogućila priznavanje statusa velike obitelji u svim državama članicama Europske unije te osigurala porezne pogodnosti, obrazovne prednosti ili popuste pri korištenju prijevoznih usluga te pri posjetima kulturnim događanjima, muzejima, sportskim ili rekreacijskim sadržajima.

IV. Uključivanje svih generacija

Demografska obnova zahtijeva i da Europa vrednuje, zadrži i **aktivira svoj ljudski kapital u svim generacijama**. EPP stoga podupire sveobuhvatan europski pristup povećanju sudjelovanja na tržištu rada, osobito među ženama, mladima i starijim osobama koje žele ostati radno aktivne, uz potporu razvoja vještina, cjeloživotnog učenja i fleksibilnijih oblika radnog života.

Kad je riječ o mladima, EPP podupire jačanje povezanosti između stjecanja vještina i zapošljavanja, uključujući strukovno obrazovanje, plaćena naukovanja i mogućnosti prvog

EPP LEADERS' RETREAT

Zagreb, Croatia • 30-31 January 2026

zaposlenja usklađene s potrebama tržišta rada, kako bi se smanjila odgađanja osnivanja obitelji i spriječio odljev talenata.

Istodobno, EPP podupire razvoj istinskog **europskog programa dugovječnosti**, usmjerenog na promicanje aktivnog i zdravog starenja, jačanje međugeneracijske solidarnosti i razumijevanja te pretvaranje duljeg životnog vijeka u društvenu i gospodarsku vrijednost.

U uvjetima smanjenja radno sposobnog stanovništva, demografska obnova mora biti usko povezana s produktivnošću, inovacijama, automatizacijom i umjetnom inteligencijom, kako bi Europa mogla očuvati prosperitet i konkurentnost **s manjim brojem, ali produktivnijim radnicima.**

Teritorijalna kohezija ostaje središnji stup demografske otpornosti. EPP ponovno potvrđuje važnost politika kohezije i konvergencije kao dugoročnih demografskih instrumenata, koji pomažu u smanjenju odljeva mozgova i omogućuju mladim Europljanima da, ako to žele, grade svoju budućnost u svojim matičnim regijama. U tom duhu, EPP poziva na uključivanje demografskog izazova među kriterije kohezijskih fondova te potvrđuje stratešku važnost **„prava na ostanak“** kao temeljnog načela europske teritorijalne kohezije, uz poziv na ciljane, teritorijalno prilagođene politike za regije suočene s depopulacijom i gubitkom talenata, uključujući otoke i najudaljenije regije. **Sljedeći Višegodišnji financijski okvir (2028. – 2034.)** trebao bi nastaviti podupirati gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, osiguravajući ciljanu potporu svim regijama uz najmanje jednaku razinu financiranja u realnim iznosima kao u tekućem razdoblju.

V. Talenti, mobilnost i upravljene migracije

Istodobno, Europa mora privlačiti talente i vrhunske umove iz inozemstva. Nadopunjujući postojeću inicijativu Choose Europe, EPP predlaže pokretanje inicijative za talente i obitelji **„Povratak u Europu“**, usmjerene na Europljane koji žive u trećim zemljama, koja bi kombinirala ciljane porezne poticaje, koordinaciju sustava socijalne sigurnosti i ubrzano priznavanje kvalifikacija, radi privlačenja znanja i iskustva natrag u Europu te poticanja povratnika da se trajno nastane, izgrade svoje živote i podižu obitelji u Europi.

Imigracija, ako se njome dobro upravlja, može pridonijeti gospodarskoj vitalnosti Europe i u praksi joj doista pridonosi, no **ne može zamijeniti potrebu za održivom domaćom demografskom obnovom.** Stoga se njome mora upravljati **čvrsto, realno i odgovorno**, uz učinkovite integracijske politike i obveze, uključujući učenje jezika, građanski odgoj i pristup tržištu rada.

VI. Demografija 2028. – 2034.

Kvalitetne politike zahtijevaju kvalitetno znanje. EPP stoga poziva na sustavan razvoj i korištenje europskih analitičkih, prognostičkih i strateških kapaciteta na području demografije, kako bi se poduprlo donošenje politika utemeljenih na dokazima u svim relevantnim politikama Europske unije. EPP također poziva na jačanje **mehanizma „demografske provjere“** za ključne strategije i zakonodavstvo Europske unije, radi procjene njihova

EPP LEADERS' RETREAT

Zagreb, Croatia • 30-31 January 2026

dugoročnog učinka na strukturu stanovništva, teritorijalnu ravnotežu i međugeneracijsku pravednost.

Demografska obnova nije samo pitanje finansijskih instrumenata, nego i oblikovanja društvenog i kulturnog okruženja koje vrednuje obitelj, djecu i međugeneracijsku solidarnost. U konačnici, **to je pitanje europskog povjerenja u vlastitu budućnost.**

Europska pučka stranka stoga se obvezuje demografsku obnovu učiniti **središnjim stupom svojega političkog programa** na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini.